

DK2050-konklusion: Bæredygtig fremtid kræver politisk fokus – både lokalt og nationalt

Hvis Danmarks mål for grøn omstilling i 2050 skal opfyldes, skal staten være stærk. Kommuner som Sønderborg skal holde sig skarpe, hvis de ikke skal hægtes af. Sønderborg med i debat på afsluttende konference for projektet DK2050.

Kun med en stærk statslig styring kan Danmark nå sine mål for grøn omstilling i de næste 35 år. Det konkluderer projektet DK2050. Men den strategi risikerer at forstærke den igangværende skævvridning af landet, hvor små og mellemstore byer taber.

Derfor skal kommuner som Sønderborg holde sig skarpe. De skal finde deres niche, inddrage mange aktører på tværs af sektorer og danne partnerskaber, ligesom de skal samarbejde og koordinere med andre kommuner i regionen. Samtidig har de brug for, at staten understøtter og giver plads til de lokale målsætninger.

Det var konklusionen på den afsluttende konference i projektet DK2050, som Sønderborg har deltaget i sammen med ni andre kommuner og tre regioner. Her blev Sønderborg fremhævet for sin hidtidige indsats med det offentligt-private partnerskab ProjectZero, som handler om at gøre kommunen CO₂-neutral inden 2029.

Sønderborg er i DK2050-projektet blevet beskrevet som en mønsterkommune, der vil opnå at blive CO₂-neutral og fri af fossile brændsler, også selv om der ikke bliver en stram styring fra staten.

Manglende klimaaftaler både nationalt og internationalt er vilkåret i et af projektets fire fremtidsscenarier, Grøn Guerilla, som Sønderborg er placeret i. I stedet vil både privatpersoner og virksomheder tage sagen i egen hånd og udvikle deres egne løsninger.

Politikerne har bolden

Projektets fire scenarier er opstillet af fremtidsforskere, og én af dem, Ulf Boman, Kairos Future, fastslog på konferencen:

- Den store risiko er, at der mangler politisk handlekraft.

På nuværende tidspunkt er der ellers i Folketinget bred enighed om, at Danmark inden 2050 skal gøres CO₂-neutralt, uafhængigt af fossile brændsler og omstillet til vedvarende energi. Og samtidig er det et mål at understøtte vækst, velfærd, livskvalitet og sammenhæng på tværs af landet.

Professor ved Aalborg Universitet Brian Vad Mathiesen slår fast, at teknologien til den grønne omstilling på energiområdet stort set er på plads. Det, der mangler, bliver kun udviklet, hvis der er politisk vilje bag. Og heller ikke økonomien burde være en forhindring, da løsningerne stort set vil være udgiftsneutrale for samfundet.

Pisk og gulerod

Professor Brian Vad Mathiesen anbefaler, at nye tiltag gennemføres som en kombination af pisk og gulerod – altså lovgivning sammen med indsatser, som gør det fordelagtigt for borgeren at skifte til nye energiløsninger.

Til sammenligning blev det i 70'erne politisk besluttet, at der var tilslutningspligt til fjernvarme. Men den var ikke blevet udbredt, hvis den var dyrere for forbrugeren end alternativet.

Fjernvarmen fremhæves som eksempel på de syvmileskridt, Danmark tog for tre-fire årtier siden i grøn omstilling. Det var langsigtede investeringer, som gør, at landet i dag har et forspring, og at vedvarende

energi udgør 10 procent af landets eksport. Men det forspring kan blive sat over styr, hvis fokus på den grønne omstilling udebliver, advarer forskere i DK2050-projektet.

SF's energi- og klimaordfører, Steen Gade, som har været med i miljøpolitik siden 70'erne, deltog i DK2050-konferencens paneldebat. Han mener, at den grønne omstilling burde høre under Statsministeriet og være bestemmende for al politik.

- En stærk stat kan godt kombineres med et udviklet demokrati. Men der skal ændres i den måde, det offentlige styres på. Normalt er det politiske udvalg, der stiller forslag, men der skal mange flere ind omkring bordet. I sidste ende er det en politisk beslutning, men så vil den være forankret i en debat, sagde Steen Gade.

Kommuner vil have staten med

I DK2050-scenariet med den stærke stat er det et dilemma, at yderområderne vil blive svækket til fordel for storbyen, da de mest miljøvenlige løsninger indebærer centralisering. For eksempel rammer afgifter på bilkørsel hårdest i yderområder, hvor der er mest pendling og dårligst dækning med kollektiv trafik. Men scenarierne er først og fremmest ridset op for at skabe debat, og ifølge andre scenarier kan små byer langt fra hovedstaden godt blive attraktive alternativer til storbyens trængsel, hvis de forstår at specialisere sig og slå på deres herligheder.

Flere af konferencens eksperter og meningsdannere påpegede, at mens internationale aftaler halter, og også Danmarks regering lige nu forsømmer den grønne dagsorden, er det lokalt, i kommunerne, at omstillingen rykker.

Det gav afsæt til direktøren for Sønderborgs ProjectZero, Peter Rathje, som også var i panelet:

- I kommunerne kan vi ikke vente på en stærk stat. Vi er nødt til at sætte ting i gang selv.

Sønderborg-området nærmer sig en reduktion af CO₂ på 25 procent, og der er skabt 800 job.

- De job er ikke skabt for evigt, men der er en sammenhæng, og den sammenhæng vil vi gøre klar. Så skaber vi også en trykthed lokalpolitisk. Det betyder, at også udlandet har fået øje på os. Danmark er kommet op i gear igen, når det handler om at drive en grøn udvikling, og det er meget interessant for lande som Kina, Indien og Afrika, sagde Peter Rathje.

"Vi" skal gøre det sammen

Men selv om udvikling og eksport af knowhow og teknologi kan give fordele, er det ifølge Peter Rathje ikke selve teknologien, der er det mest interessante at diskutere.

- Vi kan ikke redde hele verden, men vi kan tage udgangspunkt i en landsby eller kommune. For at opnå en højere grad af ansvarlighed, skal vi sige "vi". Så både borgere og virksomheder er med på, at "Sådan gør vi i den her kommune". Vi skal arbejde systematisk med det lokalt og finde sammen i alliancer, hvor vi også har for eksempel ejendomsmæglerne med. Ellers sker det ikke. Men vores muligheder bestemmes af de nationale rammer.

Som paneldeltager fra kommunerne sad også Aalborgs stadsarkitekt, Peder Baltzer Nielsen. Aalborg er i gang med grøn omstilling, men skal intensivere sin indsats:

- Det grønne skal ind i byerne, og lokalt kan vi godt sætte gang i en diskussion og blive dygtigere. Men det er et problem, hvis der ikke sideløbende holdes fast nationalt.

Rapporterne fra DK2050-projektet kan downloades her: <http://www.dac.dk/da/dac-cities/dk2050/publikationer/>

Flere oplysninger om Sønderborg Kommune i DK2050-projektet fås hos

Plan & Byg-chef Vivian Krøll, vkro@sonderborg.dk, tlf. 27 90 54 49

ProjectZero, direktør Peter Rathje, peter.rathje@projectzero.dk, tlf. 40 40 86 36